

Odbor za kulturno nasleđe UNESCO -a odlučio je da doda lokaciju Rosia Montana na svoju listu nematerijalnog kulturnog nasleđa čovečanstva, a takođe i na listi svetske baštine u opasnosti, piše Kristijan Gerasim, dopisnik iz Bukurešta.

Rosia Montana, malo rudarsko selo, poslednjih godina je izašlo na naslovne strane kontroverznog rudarstva za koje se planira da se tamo održi. Projekat rudarstva zlata i srebra koji je pokrenula Rosia Montana Gold Corporation postao bi najveći evropski rudnik zlata na otvorenom i koristio bi tehniku vađenja zlata cijanizacijom. Ova rudarska tehnika izazvala je bijes građanskog društva i međunarodnih stručnjaka koji su iznijeli argument za povećan nivo toksičnosti.

Početak projekta datira iz 1995. godine, ali protivljenje civilnog društva projektu započelo je izveštajem Rumunske akademije o projektu objavljenom u aprilu 2003. godine, koji je preporučio da se obustavi sve eksploatacije cijanida u Rozi Montani.

Projekat je naišao na značajan otpor ekoloških grupa i iz susednih evropskih zemalja, što je kulminiralo **nacionalnim protestima hiljada ljudi širom zemlje u septembru 2013.**

Protesti su počeli kada je tadašnji premijer Viktor Ponta najavio da će poslati kroz parlament novi zakon koji će dozvoliti zaobilaženje propisa o životnoj sredini i nasleđu koji su sprečili početak projekta.

Tri godine nakon rumunskih protesta 2013. protiv projekta Rosia Montana, lokacija je uvrštena na UNESCO indikativnu listu. Tako je u septembru 2016. godine u Parizu lokacija Rosia Montana uvrštena na indikativnu listu UNESCO -a, što je prvi korak ka mnogo užem spisku UNESCO -ve baštine. Dve godine kasnije, Komitet za svetsku baštinu odlučio je da odloži upis Rozije Montane na Uneskovu listu svetske baštine, na zahtev vlade Dancila, koja se pozvala na tekuću međunarodnu arbitražu.

Početak prošle godine rumunski ministar kulture rekao je da je kabinet čiji je član odlučio da nastavi postupak za uključivanje područja Rosia Montana u baštinu UNESCO -a, obaveštenje je poslato 31. januara 2020. Konačno prihvatanje na listu UNESCO -a dogodilo se ove godine krajem jula.

Kanadska kompanija zadužena za projekat objavila je 30. juna 2017. godine da će tužiti Rumuniju tribunalu Svetske banke zbog navodnog gubitka 4,4 milijarde dolara, pošto je vlada u Bukureštu odlučila da ne odobri rudarski projekat nakon uličnih protesta. Dve godine kasnije, u februaru, Međunarodni arbitražni sud Svetske banke – delimično je potvrdio argumente Rumuna koji se protive projektu vađenja zlata Rosia Montana nakon peticije koju je u oktobru 2018. godine podnelo nekoliko ekoloških organizacija.

Projekat je čak izazvao napetost u sadašnjoj vladajućoj koaliciji. Neki koalicioni partneri zapretili su da će povući svoje ministre ako bi premijer zvanično predložio povlačenje

Kontroverzni rumunski projekat iskopavanja zlata uvršten je na Uneskovu listu svetske baštine

aplikacije Rosia Montana iz UNESCO -a.

Prema različitim izvorima, premijer je navodno tražio povlačenje aplikacije Rosia Montana da se uvrsti na listu UNESCO -a zbog toga što rumunska država rizikuje da izgubi arbitražni proces sa Gabriel Resources, rudarskom kompanijom, ali i pozivajući se na niz pitanja legalnosti.

Izvor: EU Reporter